

Helyreállítják a Sándor-palotát

A napokban véglegessé vált, hogy áprilisban megkezdődik a várbeli Sándor-palota helyreállítása. A klasszicista stílusban 1805–1806 között elkészült épület külső homlokzatának felújítását a Duna felőli, a déli oldalon, s a szárnyon kezdik meg.

Szany József, a Kommunális Beruházási Vállalat igazgatója elmondta, hogy a Budavári palotaegyüttes rekonstrukciójára az idén 60

millió forintot fordít a Művelődési Minisztérium, s abból 25 milliót költenek a Sándor-palotára. Az előkészítő munka — a falak vegyszeres szigetelése — már befejezéséhez közeledik, az állványokat áprilisban állítják fel. A sikló fogadóállomásának közelében lévő egykori miniszterelnöki épület felújításának terveit a Középülettervező Vállalat készítette el.

Kiállítás

Huszonöt éves az Új Írás címmel kiállítás nyílt a Petőfi Irodalmi Múzeumban. Az 1931-ben indult szépirodalmi és kritikai folyóirat negyedszázados jubileuma alkalmából rendezett kamaratárlaton a szerkesztőség életét és munkáját bemutató dokumentumokat és fotókat tárnak a látogatók elé.

A 25 esztendő történetét fellelevenítő válogatás izelítőt ad a kiadvány szerzői körének — a kortárs magyar irodalom neves alkotóinak — itt megjelent írásaiból is

Utaznak, költöznek

Mozgásban a színházgépzet
Beszélgetés Nagy László igazgatóval

Lezajlott az évadi bemutatók zöme a Szegedi Nemzeti Színházban. A finálé némileg módosul, hisz egyebet ne említsünk, a három egyfelvonásos opera átmege a jövő szezónra. Egyszóval: mi van még hátra? Először erről faggattuk Nagy László igazgatót.

— Április derekán, egészen pontosan 19-én tartjuk a spanyol Miguel Mihura vigjátékának, a *Három cillindernek* premierjét, amit Bodolay Géza rendez. A három egyfelvonásos opera helyén májusban a *Parasztbecsület* és a *Bajazzók* magyar nyelvű változata lép színre, s ennek a hónapnak a végén láthatják a gyerekek Simai Mihály darabjának, a *Fél-szárnyú tündérek völgyének* ősbemutatóját, amit egyelőre csak bemutatunk a Kis-színházban, jövőre juttatjuk ki. Az évad végére elkészülünk a *Hegedűs a háztetőn*-nel is, ahol Gregor József a főszereplő, először Sopronban juttatjuk el, az ottani ünnepi heteken, június közepén. Szó van arról, esetleg nyáron megy néhányszor az újszegedi szabadtéri színpadon.

— Ismét nagy út előtt áll az operatársulat. Mint évenkénti rendezés illyentéjt, nyugat-európai turnét bonyolítanak le a müncheni Landgraf cég impresszálsával. Ezúttal a *Carmen* utazik, három szereposztásban.

— És francia nyelvű változatban, melyet tegnap az egri közönség láthatott, ma szerdán, a szegedi és pénteken megnézhet a pécsi közönség is. A társaság husvét hétfőn indul osztrák-belga-holland-NSZK-beli-svájci körútra, melynek érdekessége, hogy a korábbi évektől eltérően most több ügyvezetett nagyvárosban is tartunk előadásokat. Így például Hágában kétszer, Ámszterdamban négyszer mutatjuk be a *Carmen*-t, de fellépünk Eindhovenben, Bóblingenben, Nürnberg-Fürthben, Ludwigshafenben és Schaffhausenben. Az utolsó előadásunk április 27-én lesz, 29-én érünk haza, szűk egy hónap leforgása alatt nem kevesebb mint huszonöt előadást tartunk.

— Meglehetősen kimerítőnek tűnik. Ráadásul ezzel még nincs vége a vendégjátékoknak.

— Május 20-tól Szombathelyen juttatjuk el a *Mária Magdolnát* és a *Himnusz*-t. A *kaktusz virágát*, a *Viktóriát* valamint a *Carmen*-t. Júniusban gálaműsorral nyitjuk Sopronban az ünnepi heteket, s mint említettük, itt mutatjuk be a *Hegedűs* a háztetőt, majd a

Viktóriát és a *Carmen*-t is, föltehetően a fertőrákosi barlangszínházban, amelynek rekonstrukciós munkáival addigra elkészülnek.

— A neheze pedig csak ezután következik: átköltözni a szegedi nagyszínházba. — Valóban, s számunkra most az a legizgalmasabb, mikor kezdenek hozzá a színpadtechnika szerelési munkálataihoz. A nagyobb résszel ugyanis elkészültek, így a közönségforgalmi területtel, a nézőterrel, viszont a színpadi munkálatokhoz, a világítás, hangosítás szereléséhez addig nem foghatunk, míg a színpad padlózata nincs kész. Mi viszont megvagyunk a költözés és a beüzemelés részletes tervével. A műszaki állomány kibővült, az új emberek betanítása folyamatosan történik. A színház átadásával párhuzamosan vállaljuk az ügyvezetett beüzemelését is, így elképzelhető, rengeteg tennivalója akad a műszakiaknak, bizony az sem kizárt, ha a nyarat végig kell dolgozniuk. Mindenképpen úgy számítjuk, valamikor ősszel ott kezdhetjük az új évadot.

— Színházi világban április a szerződötések hava.

— Kettős célunk van: jelen értékeinket megtartani

illetve újakat szerezni. Bár végezetesen csak a hónap végén mondhatok, hiszen addigra kell aláírniok művészeknek a kiadott szerződötési lapokat, annyi azonban máris látszik, valamivel jobban állunk, mint a korábbi esztendőben ilyenkor. A prózai tagozat zöme már aláírt, így például *Jakab Tamás*, *Köszegi Akos* és mások. Pillanatnyilag tíz friss szerzőmunkánk van, a legnagyobb nevek *Tolnay Klári*, *Mensáros László*, de hozánk tartanak négyen a Színházművészeti Főiskoláról is. Az operai tagozaton nincsenek új jelöltek, itt elsősorban vendégművészek fölléptetésére gondolunk. Elszerződött viszont *Gurbán János*, és szó van más nevekről, ám hivatalosan még nem jelentette be senki távozási szándékát.

— Mi lesz a balettel? — Izgalmas kérdés, hiszen csupán a zenei kultúra kiteljesítéséhez is feltétlenül szükséges a fejlesztése. A szervezésről ezekben a napokban, hetekben tárgyalunk, ám pillanatnyilag úgy fest, a balett önállósításának optimális feltételei hiányoznak. Az évadzáró társulati ülésig persze még van idő, akkor pontosabb információkkal szolgálhatok. N. I.

Biotechnológia: van is, nincs is

3. Álmodozások kora?

Valamennyi, a biotechnológia tárgykörébe tartozó témával szajos, nem tudunk foglalkozni. E fejezet arra kíván kitérni, melyek azok az alapkutatásban elért eredmények, amelyekből — mindenféle feltétel híján — csak a legtávolabbi jövőben lehet valami. Azzal a megjegyzéssel indítom útjára a felsorolást, hogy könnyen lehet ezek között is megvalósíthatónak tűnő téma, csak éppen nincs, aki „kiszúrja”, nincs, aki piacot kutatna, nem tudni, van-e hitelképessége az eredményeknek, behozza-e a befektetett anyagiakat?

*
Mi történi napjainkban a szalmával és a kukoricaszárral? Ami a tarlókon megmarad, és amit voltaképpen ugyanúgy megtermeltünk, mint a betakarított búzát és kukoricát, csak nem tudjuk mi legyen a sorsa. Tehát elégetjük, holott értékes biotermék és — belőle van a legtöbb. Etíl-alkoholt viszont lehetne előállítani a cellulózból — a *JATE biokémiai tanszéke* vállalta is az előkísérleteket. Úgy, hogy a cellulóztartalmú anyagokat enzimekkel glükózzá (cukorrá) alakítja, majd fermentációval etíl-alkoholt nyer belőle. (Fermentáció: mikroorganizmusok hatására végbemenő folyamat; fermentor: az az „edény”, amelyben a lombikhoz képest nagyobb méretekben is lehet játszani a folyamatot.)

Nos, ez a kutatási téma világszerte kijelölt program. A nagyüzemi technológia megvalósításában gazdaságos eredmények még nem születtek. Nálunk a *JATE biokémiai tanszéke* csinálna, ha kapna további másfél millió forintot. Eddig még nem kapott — hosszas tárgyalgatás, házalás után sem. De miért is adnának neki a termelő vállalatok, amikor — mint említettük — sem miféle garancia nincs a végeredményt illetően, nem tudni, „szélmosság”-e az egész. A jelenlegi gazdasági szabályozásban alapkutatásra amúgy sem áldozhat egy vállalat. Az OMFB akkor foglalkozik a témával, ha valaki a megpályázott összeg egyharmadával rendelkezik.

Dr. Mecs Imre, a biotermék felhasználási és biotechnológiai munkabizottság vezetője szerint ennek ellenére „erőltetni” kellene a témát, mert félt, hogy más országok leköröznék minket. Ha nem megyünk az ügy elébe, akkor pár év múlva olyan helyzetbe kerülhetünk, hogy drágán vesszük meg a technológiát mondjuk Ausztriától. Ugyanez a jelenlegi vélemény a citromsav előállításával kapcsolatban is. Először mint tudjuk fontos élelmiszeripari segédanyag felhasználható sütőporokhoz, limonádékhoz, izjavításra, továbbá édessegek, zselék, ita lok és eszenciák savanyítására konzerválószerként is. Magyarország ezt a készítményt importból szerzi be. A megyében citromsavat fermentáció útján lehetne

nyerni a tejipari vállalat kisteleki és makói sajtgyárában képződő, laktóztartalmú és per pillanat szennyvízként is elfolyó permeátumból. Ehhez fermentor kellene (jelenleg a megyében csak 3 található, mind egyiket használják) — esetleg a Hódgép vagy a Metripond segítségével.

Dr. Mecs Imre a következőket fűzte hozzá a citromsavügyhöz: — Az alapanyag ingyen áll rendelkezésre. A folyamatot meg lehetne csinálni. De jelenleg 4 millió dollárba kerül az import citromsav. Az a kérdés, fölépül-e ennyiért egy üzem, behozza-e az árat, a megtermelt citromsavat pedig el lehet-e adni — Magyarországon kívül?

*
Az alapkutatások (sokak szerint az „ösztönös” témáknak) nagyon szép eredményei vannak a megyében. Hála a Szegedi Biológiai Központnak, a Gabonatermesztési Kutatóintézetnek, a *JATE* és a *SZOTE* tanszékeinek, valamint az élelmiszeripari főiskolának. Ezekhez vagy az intézmény, vagy a különböző tudományos pályázatok (például OTKA, azaz Országos Tudományos Kutatási Alap) biztosítják az anyagiakat. Csak néhányat említenék felsorolásként: fagyveszély elhárítására sejt-hártya kutatások a paprikánál, növekedésszabályozás lehetősége a gabonaféléknél, talajoltás nitrogénkötő baktériumokkal.

Kutatási témaként kibontakozóban van a növényi vírusdiagnosztika és a talajmikrobiológia. Valamennyinek óriási szerepe lenne mezőgazdaságunk jövőjét illetően. Javíthatnánk a termőtalajt, vírusmentes fajtaikat tenyészthetnénk ki, növelhetnénk a terméshozamokat.

Talajmikrobiológia-ügyben előrelépés, hogy a legendás laboratórium helye már megvan, a *Békés és Csongrád Megyei Állami Gazdaságok Szakszolgálati Állomásán*, Szegeden. Nincsenek azonban műszerek. Vírusdiagnosztikai laboratórium kialakításán a GKI dolgozik, ennek felszerelése azonban saját használatra nem kifizetődő az intézet számára. Nem kíván ugyanis az antiszérumok közvetlen előállításában részt venni, s nem szeretne berendezkedni az elektromikroszkópos és ultracentrifugális vizsgálatokra sem. Együttműködést ajánl föl.

Hogy a „semiből” mégiscsak lehet csinálni valamit, arra példa a *furfuról-sztori*. Hogy még mindig csak az „álmodozások” kategóriájába fér bele, annak okai az alábbiakból kiderülnek.

Adott a *Péti Nitrogénművek Hódmezővásárhelyi Furfuról Gyára*. Itt mellékerékeként képződik az úgynevezett *furfurólkorpa* — jelenleg 400 ezer tonna áll hegyekben az üzem udvarán. Egy részéből biobrikettet állítanak elő, a még mindig megmaradó óriási mennyiség sorsa azonban ismeretlen.

Barabás Zoltán akadémikus, Barabás Zoltánné, az SZBK tudományos főmunkatársa, dr. Molnár József mikrobiológus és Vinczéné Török Ilona (jelenleg az MTESZ megyei szervezetének ügyvezető titkára) elhatározták: föllásuk mellett, a biotechnológia ügyéért elkötelezve társadalmi munkában kísérletezni kezdenek a *furfurólkorpával*. (Az újságíró megjegyzése: ha szabadalmaztatják az eljárást, hozhat még pénzt a konyhára a kutatási eredmény.) A kutatócsoport a Gabonatermesztési Kutatóintézet laboratóriumában a *furfurólkorpa* bündobaktériumok és a tejiparnál képződött permeátum hozzáadásával mesterséges talajt állított elő. Olyat, amelynek az átlagos, természetes talajokhoz mérten hússzorosa a tápanyagtartalma.

Ingyen van a *furfurólkorpa*, a tejipar napi 70 ezer liter permeátuma, egyelőre ingyen adja a szoftvert a kutatócsoport, csak üzem nincs. Gazdaságossági számítás ennél a témánál sem készült, ennek ellenére magára az ötletre a gyár 400 ezer forintot ajánlott föl. Létrejötte a gazdasági társaság is, — fura, hogy kutatók nélkül — a következő felállásban: *Gabonatermesztési Kutatóintézet, Péti Nitrogénművek, Hódmezővásárhelyi Vörös Csillag Tsz*, a *Békés és Csongrád Megyei Állami Gazdaságok Szakszolgálat* és a *Hódmezővásárhelyi Növényvédelmi és Agrokémiai Állomás*. A meglévő tőke arra elég, hogy el lehet indulni, pályázni lehet az OMFB-nél.

Fekete Klára

(Következik: Az az igaz, amit a gyakorlat bizonyított)

Folklórest a Kisszínházban

Schmidt Andrea felvétele

Hagyomány immár, hogy évente önálló egész estét betöltő színházi programmal rukkolt elő az üllési Fonó táncgyűtes A Nagy Albert művészeti irányításával működő néptáncosok, a *Virágvölgy Márta* zenei vezetésével dolgozó zenekar két-eresz műsort adott hétfőn este Szegeden, a Kisszínházban — nagy sikerrel. Programjukban a legszebb magyar táncdialektusok jellegzetes táncait feldolgozó kompozíciók, elsősorban Nagy Albert koreográfiai szerepeltek, többek között somogyi,

széki, szatmári, marosszéki, méhkeréki táncok. A kiforrott, nagy táncstudású együttes tagjai úgy tetszik — tökéletesen „beszélnek” immár a táncnyelvet. Erre vall, hogy improvizációkra is vállalkoztak a színpadon, bemutatva a magyar néptánc legbelső természetét, és képet adva magas színvonalú táncműveléséről. Az önálló zenekari és dalbetéteket is előadó zenekart *Valkai Olga* vezette, az együttesvezető *Dinnyés Géza*

Schmidt Andrea felvétele

Jubilál a Vándor-kórus

Megalakulásának 50. évfordulójára gazdag programmal készül a Vándor-kórus ünnepi megemlékezésen és diszhangversenyen ad számtal felévszázados eredményeiről, művészi sikereiről — tájékoztatták a sajtó képviselőit a kórus vezetői kedden a Magyar Újságírók Országos Szövetségének székházában.

Révész László Liszt- és SZOT-díjas karnagy, az együttes vezetője elmondta, hogy a kórus 1936-ban, a Szalmás-kórusból kivált ifjúmunkásokból alakult meg, első vezetője Vándor Sándor lett. A kórus a felszabadulást megelőző években a forradalmi munkásmozgalmat jelentős fórumaként, a kórusmozgalmat sajátos eszközeivel mozgósított az igaz ügyért folytatott harcra. Legális és illegális rendezvényeken lépett fel, dalai állandó rendőri cenzúráknak, tagjai időnként üldöztetésnek voltak kitéve. A felszabadulást követően az ének-

kar aktívan vett részt az új élet szervezésében, választási rendezvényeken, falujárásokon. Az együttes 1948-tól az MKP, majd az MDP Rendező Gárda központi ének-karja lett, 1950-től a Magyar Szabadságharcos Szövetség ének és tánc-együtteseként működött. Az ének-kar 1957 óta szerepel ismét Vándor-kórus néven, s ma már mintegy 70 tagot számlál. Fontos feladatának tartja az ifjúmunkások zenei művelését, ezért gyakran megfordul szakközépiskolákban, szakmunkásképző intézetekben, kollégiumokban és munkásszálláson. Aktív résztvevője a kórusmozgalmak rendezvényeinek.

A hagyományok tiszteltetését és azok folytatását tükrözi a kórus egész tevékenysége, műsorpolitikájának szocialista elkötelezettsége. Már a megalakulástól maga köré gyűjtötte fiatal költők és zenészek csoportját, előadta műveiket. Azóta is sok hazai szerzeménynek, illetve külföldi szerzők műveinek magyarországi bemutatója fűződik a Vándor-kórus nevéhez. A kar 15 nemzetközi fesztiválon és kórusversenyen vett részt, Európa 11 országában járt, s a versenyeken 25 díjat nyert.

Tíz nap Valenciában

A Szegedi Radnóti Miklós Gimnázium 35 fős diákcsoportja tegnap, kedden a spanyolországi Valenciába utazott. Ezzel az úttal a valenciai középiskolás diákok tavalyi szegedi látogatását viszonozzák, amelyre a testvérmegyei illetőleg a középiskolák oktatási intézmények közötti együttműködés keretében kerül sor. A csoport vezetője Banfalvi József, a Szegedi Radnóti Miklós Gimnázium igazgatója. A csoporttal utazik Valenciába Szarvas Ferenc, a megyei pártbizottság tagja, a szegedi városi kórház igazgatóhelyettese is. A diákok tíz napot töltenek Spanyolországban.